

ԻՆՉ Է ԶԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ԱՌԱՔԵԼՈՒԹԵԱՆ ԱՌԱՆՑՔԸ ԱՌԱՋԱՐԿ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻՆ

ՀՐԱԶ ԶԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ, ՕԲՄՅՈՐԻ

Հայաստանեայց Առաքելական Եկեղեցին այսօր աշխարհով մէկ մարտահրաւիրւող, հիմնախնդիրներու, վարչական, բարոյական հարցերու խաչմերուկին վրան է: Արցախի թեմի առաջնորդ Պարգեւ Սրբազանի բանաձեւումով՝ «Մեր ազգն փորձութիւններով է գնում: Մեր եկեղեցին էլ իր փորձութիւններով է գնում»: Ո՞ր ուղղութեամբ երթալ, ի՞նչ առաջնահերթութիւն տալ խնդիրներուն եւ անոնց վերաբերող լուծումներուն, նման բազմաթիւ հարցեր վստահաբար անքուն պիտի պահեն յառաջիկայ Եպիսկոպոսական Ժողովին առնուազն կարգ մը անդամները:

Ինչպէս պատմութեան ընթացքին՝ սկսեալ Ծրբ դարու Շահապիր վանի ժողովէն, Հայց. Եկեղեցու Եպիսկոպոսական Ժողովներ գումարուած են եկեղեցու կեանքին մէջ դաւանական, վարդապետական եւ աստուածաբանական հարցեր քննարկելու ինչպէս նաեւ կարգ ու կանոն հաստատելու նպատակով: Եպիսկոպոսական Ժողովի արդիւնքներն ու եզրակացութիւնները կը ներկայացուին Կաթողիկոսին՝ վաւերացման համար կամ ալ Ազգային Եկեղեցական Ժողովին՝ (եկեղեցու բարձրագոյն օրէնսդիր եւ վարչական մարմին) հաւանութեան համար: Անցնող հարիւր տարուան ընթացքին Եպիսկոպոսական Ժողովը պաշտօնապէս միայն երեք անգամ գումարուած է: Վազգէն Ա. Կաթողիկոսի հրաւերով 1956 Հոկտեմբերին գումարուած Ժողովին որոշուած էր որ «տարին գոնէ մէկ անգամ գումարուել» Եպիսկոպոսական Ժողովը, բայց ինչ-ինչ պատճառներով այդպէս չեղաւ: Յաջորդը 1969ին էր ու անկէ ետք ո՛չ պաշտօնական Ժողովներ գումարուեցան (միայն «խորհրդակցական»), ո՛չ ալ եկեղեցիին ու հաւատացեալները յուզող հրատապ հարցեր քննարկուեցան: Ուշագաւ երեւոյթ է՝ որ ներկայիս Հայց. Եկեղեցու (Էջմիածինը եւ Անթիլիասը գումարած) 76 եպիսկոպոսներէն հազիւ երկու-երեքը նախապէս մասնակից եղած է որեւէ պաշտօնական եւ լիարժէք Եպիսկոպոսական Ժողովի:

Եկեղեցու ներկայ վերիվայրուումները յատուկ նորութիւն մը չէ: Եկեղեցին ընդհանրապէս եւ եկեղեցու նուիրապետականութիւնը յատկապէս՝ անցնող առնուազն հարիւր տարուան ընթացքին բազմաթիւ խորունկ տագնապներ տեսած են՝ Կոստանդնուպոլսէն մինչեւ Էջմիածին, 1950ականներու Անթիլիասէջմիածին «տագնապ»էն մինչեւ 1960ականներու եւ 1980ականներու Երուսաղէմի տագնապները: Բայց ի տարբերութիւն անցեալին երբ արտաքին դրդապատճառները աւելի շեշտակի դեր եւ ներգործութիւն ունէին տագնապներու դրսեւորման վրայ, այսօր Եկեղեցին անյաղթահարելի խնդիրներ չ'ունի: Բոլոր ներքին հարցերը լուծելի են: Հաստատութիւններու կեանքին մէջ որեւէ լուրջ «տագնապ» յետաձգուած կամ չլուծուած խնդիրներու կուտակումն է: Այսօր նման կուտակումներու «տոմարը» լուրջ եւ հետեւողական քննարկումներու եւ լուծումներու առաջարկներ կը պահանջէ:

Իւրաքանչիւր կազմակերպութեան կեանքին մէջ պահեր կան,

երբ անհրաժեշտ է յետադարձ հայեացք մը նետել որդեգրուած արժէքներուն վրայ ու խորհիլ անոնց առաջադրած պահանջներուն մասին: Այսօր Հայաստանեայց Առաքելական Եկեղեցին, որպէս կազմակերպութիւն, անյետաձգելիօրէն պէտք է յստակացնէ այժմէական հասարակական պայմաններու համահունչ իր առաքելութիւնն ու ուղենիշները որպէսզի նորովի ծառայէ իրեն վստահուած ժողովուրդին:

Եպիսկոպոսական Ժողովին ամենամանրաժեշտ քայլերէն մէկը պէտք է ըլլայ քննարկել, ճշդել եւ սահմանել Եկեղեցու «առաքելութեան առանցքը» այս արագընթաց եւ համաշխարհայնացուած 21-րդ դարու յառաջիկայ տասնամեակներուն:

Անշուշտ Եկեղեցու առաքելութիւնը երկու հազար տարի առաջ ճշտուած էր առաքելներու շրջանին Քրիստոսի հիմնական պատգամներուն եւ Աւետարանին հիման վրայ (օրինակ՝ ՂՈՒԿ. 4:16-20, ՄԱՏԹ.0 28:19-20), բայց այսօր մեծաւ մասամբ ո՛չ եկեղեցականները ո՛չ ալ աշխարհականները յստակ գաղափար կամ միահամուռ ըմբռնում ունին թէ ի՞նչպիսի սկզբունքներ, ուղենիշներ, նպատակներ, արժէքներ եւ հեռանկարներ կը ներարկէ Հայ Եկեղեցու առաքելութիւնը: Անշուշտ Եկեղեցին դարերէն եկող յստակ առաքելութիւն ունի, բայց ի՞նչպէս պէտք է իրականացնել այս առաքելութիւնը: Ի՞նչպէս այդ առաքելութիւնը հաղորդական ու իմաստալից դարձնել Երեւանի, Գիւմրիի, կամ Շուշիի, կամ Պէյրութի, Ապոն Տապիի, Փարիզի, Ամսթերտամի, կամ Լոս Անճըլըսի, Թորոնթոյի, Գորտոպայի, Մելպուրնի կամ Հոնկ Գոնգի մէջ ապրող Հայուն համար:

Ինչպէս որեւէ աշխարհիկ կամ կրօնական կազմակերպութեան կեանքին մէջ՝ առաքելութեան առանցքի յստակեցումը արժէքներու ամփոփագիր մըն է (ինչպէս ուղղափառ հաւատքի պարագային Նիկիական Հանգանակը): Այնտեղ կ'ամրագրուին այնպիսի սկզբունքներ, որոնց ընդմէջէն տուեալ կազմակերպութիւնը իր հունաւորումը կը գտնէ եւ ուր կը սահմանուին այնպիսի չափանիշներ, որոնց համաձայն կը գնահատուի կազմակերպութիւնը իր հետեւողներուն, ինչպէս նաեւ ուրիշներուն կողմէ: Նման յստակ առաքելութեան ուղեցոյց մը արդիւնաւէտ է որովհետեւ կ'օգնէ կազմակերպութեան անդամներուն՝ որպէսզի կեանքի կոչեն ամրագրուած արժէքները: Սա որեւէ կազմակերպութեան վարչապետը պէտք է ըլլայ, անոր հիմնաքարը՝ բոլոր առումներով:

Հայ Եկեղեցու ժամանակակից առաքելութեան կարեւորագոյն արժէքներու յստակեցումը եկեղեցու սպասաւորներուն պիտի տրամադրէ հիմնական ուղենիշ մը, նպատակաուղղուած աշխատանքի եւ հոգեւոր ասպարէզի «քարտէս» մը որուն հիման վրայ կարելի պիտի ըլլայ Եկեղեցու իսկական նպատակներուն ծառայել եւ որուն շուրջ պիտի համախմբուին հոգեւորականներն ու աշխարհական սպասաւորները: Առաքելութեան եւ արժէքներու յստակեցումը կենսականութիւն կ'երաշխաւորէ եւ կ'ամրապնդէ ժողովուրդի հարազատութիւնն ու վստահութիւնը

իրենց «հոգիի ծննդավայրին» նկատմամբ:

Անիմաստ է խօսիլ Հայ Եկեղեցու «ազգային» կամ «ընկերամշակութային» ծառայութեան կարեւորութեան մասին, առանց առաջնորդելու անոր հիմնական հոգեւոր եւ կրօնա-բարոյական առաքելութեան սկզբունքներով: Որքան ալ ընդունինք որ եկեղեցին նաեւ ունի «աշխարհիկ» կարեւորութիւն կ'արժէ ընդգծել որ՝ ինչպէս դարեր շարունակ եկեղեցու առաջնային եւ գերագոյն նպատակը հոգեւորութիւն եղած է՝ պարտականութիւն մը, եթէ ոչ «քաղցր լուծ», գորս իւրաքանչիւր հոգեւորական կ'ուխտէ իր ձեռնադրութեան որոշադրիչ խորհրդակատարութեան ընթացքին: (Ձեռնադրութեան Մաշտոցը բազմիցս այս կէտը կը շեշտէ):

Հաստատութիւններ որոնք իրենց հիմնադրիչ եւ առաջնային առաքելութեան կը շեղին՝ ժամանակի ընթացքին կը դառնան ինքնանպատակ, իրականութենէ եւ հասարակական կեանքէն հեռացած թանձարանային կառույցներ: Այսօր եթէ Հայաստանի եւ Սփիւռքի մէջ Հայ Եկեղեցին ունի «ազգային» դեր եւ կարեւորութիւն՝ ապա այդ ի՞նչով կը տարբերի կուսակցութիւններու, մշակութային, բարեգործական եւ հասարակական կազմակերպութիւններու ու կառույցներու դերէն եւ ծառայութիւններէն: Յայ-

սօր՝ եկեղեցին նման հարց ոչ քննարկած է, ոչ ալ յստակ քաղաքականութիւն ճշդած է թէ ինչ է իր «ազգային» դերը, չնայած որ հոգեւորականներուն մեծամասնութիւնը աւելի հանգիստ կը խօսի «ազգայինին» կամ լողունք դարձած «մեր հայրերու սուրբ հաւատքին» մասին, քան հասարակութիւնը մտահոգող բարոյական եւ հոգեւոր նիւթերու մասին:

Կարելի է արժէքներու նկատմամբ յարգանք ներշնչել՝ առանց զանոնք կեանքի կոչելու. սէր արժեւորել, ըսել է՝ պիտի: Արժէքները նաեւ կը ստեղծեն չափանիշեր, որոնցմով նաեւ մենք մեր գործունէութիւնը կը չափենք: Յստակ եւ տարածելի արժէքներ պէտք է ուրուազան եկեղեցու վարչական կազմակերպչական սկզբունքները՝ որպէս ուղեցոյց եկեղեցու հաւաքական գործընթացին եւ անոր դեկավար մտածողութեան:

Վերջապէս, իւրաքանչիւր եկեղեցի կենսունակութիւնը առաջին հերթին կախուած է հաւատացեալներու ոգեւորութենէն, անոնց պատասխանատուութեան զգացումէն եւ մասնակցութիւնէն, ոչ թէ միայն եկեղեցականներու կամ աշխարհականներու փոքր խումբի մը «անօրինումներէն»: Այսօր շատ յստակ է որ կապրինք բողոքի եւ պահանջատիրական դարաշրջանի մը մէջ

Շաբ.ը էջ 18

Hosted by:

 LUMP
 Lark Musical Society

Renowned Pianist
Svetlana Navassardian
 Performs in the Golden State
1 CONCERT ONLY

September 28, 2013, 7:30 PM
 First United Methodist Church in Pasadena
 500 E. Colorado Blvd.
 Pasadena, CA 91101

PROGRAM

SOLO CONCERT PROGRAM

Saturday, September 28, 2013, 7:30 pm
 First United Methodist Church, Pasadena,
 500 E. Colorado Blvd. Pasadena, CA 91101

HAYDN
 Sonata in C Major No. 35

BRAHMS
 Klavierstücke Op. 76

CHOPIN
 Polonaise in C-sharp Minor Op. 26, No. 1
 Nocturnes
 Op. 9, No. 1 in B Minor
 Op. 9, No. 2 in E-flat Major
 Polonaise in A-flat Major Op. 51
 Mazurkas
 Op. 17, No. 2 in E Minor
 Op. 67, No. 3 in G Major
 Op. 67, No. 4 in A Minor
 Op. 30, No. 3 in D-flat Major
 Op. 17, No. 4 in A Minor

KOMITAS
 Lullaby

MANSURIAN
 Three Pieces for the Low Keys

ԲԱԶՄԱԲԵԻՆԻՐՈՂՈՒԹԻՆՆԵՐԸ

Շարունակում է 6-էն

կազմաւորումների դերը: Այդ կա-
ույցները միշտ ոչ միանշանակ եւ
խճճուած յարաբերութիւններ են
ունեցել տարբեր երկրների հատուկ
ծառայութիւնների հետ եւ դրանց
գործիքն են համարուել ստուերա-
յին քաղաքականութիւնում: Բայց
իրավիճակի փոփոխութեան հետ՝
դրանց մի մասը, ինչպէս ցոյց են
տալիս գարգացումները նոյն Սիր-
իայում, դուրս է եկել վերահսկո-
ղութիւնից եւ իր ինքնուրոյն խաղն
է վարում, ինչն, ի դէպ, նախկինում
էլ էր պատահում:

Ձեւաւորուող աշխարհակար-
գը, մեծ թուով դերակատարների՝
«փոփոխականների» պատճառով,
շատ աւելի բարդ համակարգ է,
քան երկբեւեռ կամ բազմաբեւեռ
աշխարհակարգի դարաշրջանում:
Որոշ իմաստով, աշխարհը յետ է
զլորուել, ինչպէս գրում են որոշ
մեկնաբաններ, մինչուստֆայթան
դարաշրջան, որը, սակայն, ունի
ինտերնետ ու գանգուածային ոչն-
շացման գէնք (ՁՈՁ): Նման իրավի-
ճակն օբիեկտիւօրէն դժուարաց-
նում է շրջապատող աշխարհի արագ
փոփոխուող բնութագրերի ընկա-
լումն ու իմաստաւորումը: Բնական
է, որ բարդանում է նաեւ այդ
փոփոխութիւններին համապատաս-
խան արձագանքումը: Ներկայ պայ-
մաններում աճում է անգամ ԱՄՆ-
ի՝ առաւել «ինտելեկտուալացում»
ստիճութեան կողմից սխալներ թոյլ
տալու հաւանականութիւնը, որի
քաղաքականութիւնը ձեւաւորում
է բարձրակարգ բազմաթիւ think-
tank-երի, համալսարանների եւ գի-
տական կենտրոնների հիմքի վրայ:
Այս համատեքստում գարմայնալի
չէ, որ ԱՄՆ ռազմական փորձագէտ-
ներն իրենց հետազոտութիւններ-
ում ընդգծում են պետական ինս-
տիտուտների ամրապնդման կարե-
ւորութիւնը: Սակայն կոնկրետ պա-
րագայում՝ ԱՄՆ-ում, ներքին շա-
հերի բախումներ են առաջանում,
ազգային ռազմարդիւնաբերական
համալիրի ուժեղացումն, օրինակ,
կարող է յանգեցնել այսպէս կոչ-
ուած «ներքին պետութիւնների»
ստեղծմանը հենց պետութեան ներ-
սում:

Այս բոլոր գործոնների ամ-
բողջութիւնը հանգեցրել է նրան,
որ ճգնաժամային երեւոյթները
սկսել են զգացուել ոչ միայն գլո-
բալ տնտեսութիւնում, այլեւ հան-
րային եւ միջազգային կեանքի
բոլոր ոլորտներում: Պատահական
չէ, որ այսօր կարելի է հանդիպել
աշխարհում տեղի ունեցող գոր-
ծընթացների յաճախ հստատուող-
իական (վախճանաբանական) մեկ-
նութիւնների: Այս ամէնն ընդհա-
նուր առմամբ աւելի ցայտուն եւ,
միեւ նույն ժամանակ, դրամատիկ
դրսեւորում է ունենում Մերձաւոր
Արեւելքում ընթացող գարգացում-
ներում:

«Ողջ Մերձաւոր Արեւելքում
երկիրքն անամպ է»

Մերձաւոր արեւելեան գոր-
ծընթացների յատկանշական գիծը,

մեր կարծիքով, տեղի ունեցող իրա-
դարձութիւնների դրդապատճառ-
ների եւ վերջնականապահների բազ-
մաթուութիւնն է: Եթէ փորձենք
հիմնական յատկանիշներով ընդ-
հանրացնել մեզ յայտնի հրապարա-
կումներն այս հարցի վերաբերեալ,
ապա արդիւնքում կը ստանանք
միմեանց չհակասող, ընդհակառա-
կը՝ փոխըմբռնող հետեւեալ վար-
կածները:

«Արաբական գարուն» վար-
կած. Այս վարկածի հիմնական
թեզիսն այն է, որ տարածաշրջանի
երկրներում կուտակուել է սոցիալ-
տնտեսական, ժողովրդագրական,
էթնիկական եւ կրօնադաւանաբա-
նական հիմնախնդիրները կրիտի-
կական գանգուած: Դա հանգեցրել
է գանգուածային բողոքների՝ ար-
դի պատկերացումներին համապա-
տասխան բարեփոխումների, արդ-
իականացման եւ ժողովրդավա-
րացման պահանջներով:

Այն, որ հիմնախնդիրները
Մերձաւոր Արեւելքում աւելի քան
շատ էին, որեւէ կասկած չի յարու-
ցում: Այս հարցը քննարկում է
հիմնարար շատ աշխատութիւննե-
րում, այս մասին են վկայում նաեւ
«յեղափոխական ներուժի» ինդեքս-
ները (revolting-index), որտեղ 16
երկրների շարքում ադիւսակի վե-
րին 5 տեղերը զբաղեցնում են
արաբական երկրները: Բայց վար-
կանիշային թերթիկից երեւում է
նաեւ, որ յեղափոխական իմաստով
շատ աւելի «առաջադէմ» այլ երկր-
ներում մինչեւ այժմ ոչ մի առանձ-
նաշատուկ բան տեղի չի ունեցել:
Հնարաւոր է, որ արաբական հան-
րութիւններն ընտրէին էվոլյուցիո-
ն կարգացման այլ ճանապարհ,
եթէ այդ օբիեկտիւ ներքին հանգա-
ման քննարկն չգումարուէին արտա-
քին գործոնները՝ գոնաւոր յեղա-
փոխութիւններ կատարելու յայտ-
նի տեխնոլոգիաների գործարկու-
մը, այս անգամ՝ «ուրբաթօրեայ
աղօթքների» շեշտադրմամբ: Ընդ
որում, կարելի էր խաղացին
«Ապրիլի 6-ի շարժման» տիպի
կազմակերպութիւններն իրենց «Քե-
ֆայա»՝ «Բաւական է» կարգախո-
սով (չիշենք «Կմարան») Վրաստա-
նում): Դրա հետ մէկտեղ, ապստամ-
բական շարժման մէջ ի յայտ եկաւ
տեղեկատուական գործառնութիւն-
ների այնպիսի արդիւնաւէտ գոր-
ծիք, ինչպիսին են սոցիալական
ցանցերն ու բլոգոսֆերան: Օրի-
նակ, դեռ 2010թ. Յունիսին Google-
ի մերձաւոր արեւելեան բաժան-
մունքի մենեջեր վաւել Գոնիմը
հակամուբարաքեան էջ բացեց
Facebook-ում, որն օրական այցե-
լում էր մինչեւ կէս միլիոն մարդ:
Չի կարելի լիովին բացատրել հնա-
րաւորութիւնը, որ սոյն պարագա-
յում գործում էր ոչ այնքան ԱՄՆ-
ը կամ նրա դաշնակիցները, որ քան
ինքնուրոյն գործող «ժողովրդա-
վարացնող» ՀԿ-ները՝ խոշոր ՉԼՄ-
ի հետ մէկտեղ, որոնք մեծ խանդա-
վառութեամբ մեկնաբանում էին
իրադարձութիւններն ու ամէն կերպ
քաջալերում թահրիր հրապարակի
ցուցարարներին:

ԻՆՉ Է ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ԱՌԱՔԵԼՈՒԹԵԱՆ ԱՌԱՆՑՔԸ

Շարունակում է 7-էն

ուր հասարակութիւնը այլեւս բա-
ցարձակ իշխանութեան ու բռնա-
տիրութեան հանդէպ ոչ թէ միայն
իր վախը թօթափած է այլ նաեւ
որդեգրած է վճռակամ եւ հետեւո-
ղական պայքար՝ հաւաքական շա-
հերու ի նպաստ: Մեր պարագային
սա չի նշանակեր որ մարդիկ Հա-
յաստանի կամ Սփիւռքի մէջ եկե-
ղեցույ դէմ պիտի «ապստամբին»,
բայց կ'ընդգծէ այն իրականու-
թիւնը որ հասարակութեան սպա-
սումներուն անտեսումը եկեղեցույ
նուիրապետականութեան կղզիա-
ցումին կը տանի:

Այս առումով, եկեղեցին պէտք
է պատրաստ ըլլայ ԱՊՐԵՑՆԵԼՈՒ
եւ ոչ թէ միայն քարոզելու Հայ
Քրիստոնեայ հաւատքը: Հայց
Եկեղեցույ առաքելութեան առանց-
քը սահմանելու համար Եպիսկոպո-
սական ժողովը կրնայ սկսիլ ամե-
նապարզ հարցադրումներով, գորս
այսօր որեւէ նման մեծ հաստատու-
թիւն մը պիտի հարցնէր իր ներքին
կեանքը դրսեւորելու եւ իր արտա-
քին յարաբերութիւնները ճշդելու
համար:

Ի՞նչ է Հայաստանեայց Առա-
քելական Եկեղեցույ նպատակը այ-
սօր 21րդ դարուն մէջ, այսինքն՝
ինչ է եկեղեցույ առաքելութիւնը
այսօր եւ գալիք տասնամեակնե-
րուն: Ի՞նչն է կարեւորը Եկեղեցույ
համար, այսինքն՝ արժէքներու
ճշդում եւ առաջնահերթութիւն:
Ի՞նչ կ'ուզենք ըլլալ, ի՞նչ է
Եկեղեցույ ղեկավարութեան տե-
սիլքը: Ի՞նչ է Եկեղեցույ ծրագի-
րը, մարտավարութիւնը: Եւ վերջա-
պէս ի՞նչ պէտք է ընել եւ ի՞նչպէս:
Նման հարցադրումներ, լուրջ
մօտեցումներ եւ հետեւողական աշ-
խատանքներ, մանաւանդ աշխար-
հականերու գործօն մասնակցու-
թեամբ, արդէն կարք մը համայնք-
ներու մէջ արդիւնքներ տուած են
եւ որոշ ծուխերու կենսունակու-
թիւն եւ աշխուժութիւն բերած են:

Այսօր 21րդ դարու երկրորդ
տասնամեակին Հայց. Առաքելական
Եկեղեցին իր բոլոր նուիրապետա-
կան աթոռներով ու կառույցներով
իր ուժերն ու «հարստութիւնը»
պէտք է համատեղէ, որպէսզի իւրա-
քանչիւր ծուխ, թեմ կամ եկեղեցա-

կան համայնք վերածուի իսկական
հոգեւոր «տուն»ի մը, ուր Հաւատ-
քը, Յոյսը եւ Սէրը համայնքային եւ
հոգեւոր կեանքին հիմնաքարերն
են:

Վարչական ու կազմակերպչա-
կան ծիրէն անդին ու աւելի կենսա-
կան՝ Հայց. Եկեղեցին պէտք է
մտաւորական շփում մշակէ հասա-
րակութեան հետ մարդկութիւնը
յուզող այժմէական ընկերա-բարո-
յական ու այլ հարցերու մասին:
Պաշտամունքային կամ ծիսական
բարեփոխումներ ցանկալի են եւ
թերեւս անհրաժեշտ, բայց իմաս-
տագոյրկ են երբ հասարակութեան
կամ բարեպաշտ ժողովուրդին
աւօրեային հետ ոչ առնչութիւն
ունին ոչ ալ ուղղակի ազդեցու-
թիւն: Օրինակ՝ մկրտութեան ծէսի
բարեփոխումը եւ կանոնաւորու-
թիւնը շատ աւելի իմաստալից
պիտի ըլլայ եթէ նաեւ նոյնքան
լուրջ ժամանակ, մտածողութիւն
ու ջանք թափուի հայ մարդուն
բացատրելու թէ ի՞նչ է մկրտու-
թեան իմաստը եւ ի՞նչ է ծէսին
առնչութիւնը իր 21րդ դարու
կեանքին մէջ: Այսինքն՝ ինչ է
մկրտուած հայ քրիստոնեայ ըլլա-
լու իմաստը ներկայ բազմակար-
ծիք եւ բազմահոսանք աշխարհին
մէջ, ուր հայ մարդը, ի տարբերու-
թիւն հեռաւոր անցեալին, մնայուն
շփում ունի այլազան եւ ոչ աւան-
դական մտածողութիւններու եւ
թեքումներու հետ:

Եկեղեցի մը առանց յստակ
քրիստոնէական առաքելութեան՝
աշխարհիկ կազմակերպութիւն մը
է, գուրկ իր հոգեւոր գործօնէն:
Եկեղեցի մը առանց հաւաքաբար
կամ անհատապէս արթող հաւա-
տացեալներու՝ լոկ կառույց մըն է:
Եկեղեցի մը առանց ուրիշներու
օգնելու պատրաստակամութեան եւ
համայնքային ծառայութեան՝ պար-
զապէս անցեալի փառքերու պա-
հետանոց մըն է:

Սա է Հայաստանեայց Առաքե-
լական Եկեղեցույ այսօրուան հիմ-
նախնդիրը. մնացեալը՝ թէկուզ կա-
րելու, մանրամասնութիւններ են:

Կարելի է միտքեր կամ քննա-
դատութիւններ դրկել Հրաչ Չի-
լինկիբեանին iHratch@gmail.com
հասցէով կամ www.hratch.info կայ-
քէջով:

Այս ամէնից կարելի է եզրա-
կացնել, որ, իհարկէ, դժուար է
պատկերացնել յեղափոխական գար-
գացումներն առանց օբիեկտիւ նա-
խադրեալների, բայց արդի աշ-
խարհում նաեւ դժուար է պատկե-
րացնել ծաւալուն հասարակական
շարժումներն առանց արտաքին ու-
սուրսային սնուցումների՝ լինեն
դրանք պետութիւններ, թէ բազմա-
բեւեռ աշխարհակարգի նոր սուբի-
եկտներ: Եթէ դա չի բաւարարում,
ապա կազմակերպում է ռազմական
միջամտութիւն, ինչպէս տեղի ու-
նեցաւ Լիպիայում: Բայց սա արդէն
մեզ մօտեցնում է տեղի ունեցող
դէպքերի աշխարհաքաղաքական
դրդապատճառների վարկածին:

«Աշխարհաքաղաքականու-
թիւն» վարկած. Այս մօտեցման
համաձայն՝ յեղափոխական շար-
ժումները նախաձեռնուել էին ոչ
թէ յանուն արաբական երկրների
արդիականացման եւ գլոբալ հան-
րութեանը նրանց ինտեգրման) ինչ-

պէս յայտնի է, տեղի ունեցաւ ուղիղ
հակառակը), այլ որոշակի աշխար-
հաքաղաքական նպատակների հաս-
նելու համար: Նման հարցադրումն
օրինաչափ է եւ այնքան էլ ինքնա-
տիպ չէ, քանի որ դրսից հրահրող
յեղափոխութիւններն առնուազն
վերջին տասնամեակներում (իսկ
ոմանց կարծիքով՝ վերջին հարիւ-
րամեակում) հենց նման նպատակ-
ներ են հետապնդել: Սակայն աւելի
վաղ այդ վերջնականապահները որոշ
չափով միանշանակ էին եւ յատուկ
զարդանագեղծման կարիք չունէին:
Իսկ արաբական աշխարհի գործըն-
թացների պարագայում ինտրիգը
շատ աւելի բարդ է, մանաւանդ եթէ
հաշուի առնենք հարցի նախա-
պատմութիւնը, այն է՝ ամբրիկեան
ներխուժումն իրաք 2003թ.:

Այս ամէնը լաւ հասկանալու
համար փորձենք գնահատել այս-
պէս կոչուած մերձաւոր արեւելեան
տուրբուլիզացիայի որոշ միջանկ-
եալ արդիւնքներ:

ԱՄՈՒՍԱՅԵԱԼ
ԷՏԻ ԵՒ ՍԱՐԻՆ ՊՈԶՆՈՅԵԱՆ
8 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, 2013
«Մասիս» կը շնորհաւորէ նորապսակ գոյգերը, ջերմագին
մաղթանքներով, յատկապէս Տէր եւ Տիկ. Գէորգ եւ Լուսին
Գալուստեաններուն:

Էտի եւ Սարին Պոզնոայեանի ամուսնութեան ուրախ առիթով, մի
ոմն կը նուիրէ \$200 «Մասիս»ին: